

VIGEVANO

De stad Vigevano (± 60.000 inw.) ligt aan de rivier Ticino, die vanuit Zwitserland via het Lago Maggiore naar de Po stroomt, op 35 km. ten Z.W. van Milaan, de hoofdstad van de regio

Geschiedenis:

500 jaar geleden was Vigevano een groot dorp, dat toch al een bewogen geschiedenis achter zich had: met wisselend resultaat was het betrokken geweest in een ingewikkelde machtsstrijd tussen Milaan en Pavia, tussen de gemeenten en de keizer, Frederik I Barbarossa. Vooral de brug over de Ticino speelde daarin een belangrijke rol.

Uiteindelijk kwam Vigevano onder de bevoegdheid van de hertogen van Milaan. Luchino Visconti liet in 1345 het kasteel bouwen. Geleidelijk aan, eerst onder de dynastie van de Visconti's en later onder de Sforza's groeide het castello uit tot de hertogelijke zomerresidentie. Vooral Ludovico

Piazza Ducale:

Dit is één van de mooiste renaissancepleinen van Italië en de grote aantrekkingspool van de stad, zowel voor de toeristen als voor de Vigevanesi zelf. Zij beschouwen het als hun **salon!**

Ludovico il Moro heeft dit plein, men neemt aan naar tekeningen van **Leonardo da Vinci**, tussen 1492 en 1494 laten inrichten als een majestueus ere- en paradeplein voor het kasteel, dat ondertussen de zomerresidentie was geworden van de **Sforza's**, de hertogen van Milaan.

Wat vroeger niet meer was dan een, weliswaar brede, straat die het dorp doorkruiste, werd omgebouwd tot een lang en breed plein (134 bij 48 m.), omgeven door portieken met halfronde bogen op zuilen (12 op de korte, 33 op de lange zijden) met verschillende kapitelen. Het plein helt lichtjes (2,5 m) naar de Dom toe.

Deze bisschopskerk sluit aan de Oostkant het plein af. De 3 andere zijden zijn volkomen gelijk en komen verbandend goed overeen met een tekening van **Leonardo** voor zijn **città ideale** ("ideale stad"). Op het gelijkvloers zijn er de portieken. Daarboven is er een doorlopende rij van halfronde ramen, en daarboven één van kleine ronde ramen. Let ook op het groot aantal schouwen op de daken: zij hebben, naar men zegt, de vorm van de beroemdste Lombardische torens.

De **gevel** van de kerk dateert uit de late 17de E. en sluit het plein met een typisch barokke, concave lijn

Duomo:

Dit is een typische barokkerk (brede middenbeuk, tongewelf, koepel, aankleding), waarvan de bouw in 1532 op initiatief van **Francesco II Sforza** is aangevat, en die toegewijd is aan de H. Ambrosius (kerkleraar en bisschop van Milaan in de late 4^{de}

Vigevano

Lombardije. Ook de stad Pavia ligt op 35 km. (naar het Z.O.) en Novara (naar het N.W., in de richting van Turijn) ligt iets dichterbij.

Sforza (bijgenaamd **Il Moro**), die hier in 1452 geboren werd, zorgde voor de verdere uitbouw van de burcht en, vooral, het plein.

Na hem zou de uitstraling van Vigevano tanen, ook al bleef de stad een behoorlijk groot centrum in de streek en was ze in 1530 bisschopsstad geworden (maar er zijn in Italië nogal wat bisschoppen ...). Sinds de eenmaking van Italië in 1860 behoort Vigevano tot de provincie Pavia.

Vandaag is Vigevano vooral bekend om zijn schoenen: het is een van de voornaamste centra van deze industrie in Italië.

af. Tegelijk kan je door deze gevelvorm niet zien dat de achterliggende kerk eigenlijk niet symmetrisch ligt ten opzichte van het plein.

Ook hier (we gaan dat nog vaak moeten herhalen) is deze bouwvorm "**ideologisch**". Daar waar het eigenlijke kerkgebouw (zonder de barokke façade) gericht was naar het kasteel, is ze nu naar het plein georiënteerd. In de geest van de **Contrareformatie** moest het geestelijk gezag het halen op het wereldlijke: in plaats van een erekoer voor de hertog werd het een (schitterend) bordes voor de kerk! Om die reden ook liet de bisschop de monumentale toegang tot het kasteel (een breed hellend vlak voor de paarden met links en rechts een staatsietrap) afbreken en het deel van de portiek dat nog open was, dichtbouwen. Op die manier verdween het kasteel, letterlijk!, naar de achtergrond.

De volledige afsluiting van het plein is met fresco's versierd, die momenteel gerestaureerd worden. In de medaillons vind je de grote namen van het klassieke Rome, volkse spreuken en personages en gebeurtenissen uit de Sforza-saga.

Het is voor elke "Vigevanese" nog steeds een voorrecht en een (soms heimelijke) betrachting op het plein te wonen: ook al zijn die oude huizen niet altijd even comfortabel, je woont dan wel te midden van café's, elegante winkels, kunstgalerijen en boekhandels.

E.). Na de dood van deze hertog droogde de geldstroom op, en het zou duren tot 1612 vooraleer het hoofdaltaar werd ingewijd. In 1680 werd de al genoemde concave voorgevel gebouwd, en pas in 1716 raakte de koepel af.

De toren is ouder: de basis dateert uit de 14de E., en werd rond 1450 hoger gemaakt. Merkwaardig is dat de hoogste bouwlaag, met de kantelen, nog in 1818 is toegevoegd!

Vanuit de sacristie kan je naar het zgn. **Museo del**

Het Castello Visconteo-Sforzesco:

Op het hoogste punt van de stad staat dit indrukwekkende kasteel. Het is in de vroege 14de E. opgericht door **Luchino Visconti**. In de late 15° E. zou het door de inmiddels aan de macht gekomen **Sforza**-familie (waarvan **Ludovico**, bijgenaamd **Il Moro** de grootste vertegenwoordiger was) worden aangepast en vergroot. Het zou uitgroeien tot een van die renaissance-residenties waar schitterende feesten werden georganiseerd en waar een hofhouding gevoerd werd waar ook plaats was voor kunstenaars en geleerden. Ze waren wereldberoemd, de 15de –16de eeuwse hoven van **Vigevano, Mantua, Sabbioneta, Ferrara, Urbino!**

De monumentale (en nu verdwenen) **toegang** tot het complex bevond zich op het plein, vóór de toren: je moet (en moest) onder de toren door.

Deze **toren**, 55 m. hoog, werd in 1492-1494 gebouwd door **Bramante** ter vervanging van de oude kasteeltoren. Men neemt trouwens aan dat dit boegbeeld van de renaissance-bouwkunst in zowat alle verbouwingen die door **Ludovico** aan het complex zijn aangebracht de hand heeft gehad. Deze toren bestaat uit meerdere verdiepingen met kantelen. Vanop de eerste verdieping heb je een schitterend uitzicht over de stad.

Dan kom je op het weidse **binnenplein** (A): hier stonden in de Middeleeuwen huizen en een vroeg-christelijke basilica ter ere van de H. Ambrosius.

Rechts zie je de **paardestallen** (B, C, C): 3 indrukwekkende gebouwen die binnenin door 2

Tesoro del Duomo: een rijke collectie van waardevolle boekwerken en kerkschatten en een bijzonder belangrijke verzameling van (o.a. Vlaamse) wandtapijten.

zuilenrijen, als waren het kathedralen!, in 3 "schepen" zijn verdeeld. De Sforza's, en vooral Ludovico, waren over heel Europa beroemd om hun (2.000!) paarden, net zozeer trouwens als om hun jachthonden en -valken.

Aansluitend zie je de zgn. **Falconiera** ("Valkenverblijf") (D). De schitterende open **loggia** (E) met zijn 11 elegante bogen doet erg "**Bramantesk**" aan.

Een overdekte trap leidt naar een loopbrug die de Falconiera verbindt met de zgn. **Maschio**, het eigenlijke hertogelijke paleis (F). Het was oorspronkelijk omringd met 4 stevige hoektorens met kantelen, waarvan er maar één bewaard is gebleven. De slotgracht (die 15 m. breed en 10 m. diep was, en waarover een ophaalbrug lag) is ondertussen ook verdwenen. Wat overblijft is een monumentaal geheel van zalen en salons.

Tegen het centrale gebouw is het zgn. **Palazzo delle Dame** (het "Jonkvrouwenpaleis") (G) aangebouwd. Ook hier is er een sierlijke **loggia**.

Tenslotte is er nog de zgn. **Strada Coperta** (H), een overdekte weg (de langste ter wereld, zegt men: hij is 169 m. lang, en 7,30 m. breed), die de Maschio verbindt met de zgn. **Rocca Vecchia** ("Oude Vesting") (I), oorspronkelijk een verdedigingsbolwerk op de weg naar Milaan. Het is bijzonder suggestief om door deze oude gang, die boven een stadswijk door loopt, te wandelen.

